

"Van Maastricht tot Amsterdam, de trage vorderingen van de Unie naar transparantie" in Le Monde Économie (14 november 2000)

Caption: In zijn bijlage "economie" bericht het Franse dagblad Le Monde op 14 november 2000 over de langzame vooruitgang bij de toegankelijkheid van de documenten van de instellingen van de Gemeenschap, en vooral van de Raad, sinds het begin van de jaren negentig.

Source: Le Monde Economie. 14.11.2000, n° 17357. Paris. "De Maastricht à Amsterdam, les lents progrès de l'Union vers la transparence", auteur:Rivais, Rafaële , p. 4.

Copyright: (c) Translation CVCE.EU by UNI.LU

All rights of reproduction, of public communication, of adaptation, of distribution or of dissemination via Internet, internal network or any other means are strictly reserved in all countries.

Consult the legal notice and the terms and conditions of use regarding this site.

URL:

http://www.cvce.eu/obj/van_maastricht_tot_amsterdam_de_trage_vorderingen_van_de_unie_naar_transparantie_in_le_monde_economie_14_november_2000-nl-cbob2d8c-cdff-4131-a7e3-48ccd7981f65.html

Last updated: 22/12/2016

Van Maastricht tot Amsterdam, de trage vorderingen van de Unie naar transparantie

Het recht van toegang tot de documenten van de Europese instellingen veroorzaakt talloze vergaderingen in het Parlement en in de Raad

BRUSSEL

van ons Europees bureau

De mogelijkheid die de burgers van de Unie hebben om zich toegang te verschaffen tot de documenten van de Europese instellingen was het voorwerp van een lastige zoektocht. In het begin van de jaren '90 werden de eerste stappen naar transparantie gezet onder impuls van Denemarken, dat Europa dichterbij de burgers wou brengen, maar ook van het Europees Parlement, dat niet toestaat dat het wetgevend werk van de Raad in het geheim gebeurt.

De intergouvernementele conferentie die op 7 februari 1992 in Maastricht bijeenkwam, nam in bijlage bij het nieuwe verdrag over de Europese Unie, een « verklaring » (tekst zonder dwingende waarde) aan, waarin werd bevestigd dat « *de transparantie van het besluitvormingsproces het democratische karakter van de instellingen versterkt, alsook het vertrouwen van het publiek in de administratie* ». Deze tekst raadt « *de Commissie aan om aan de Raad (...) een rapport voor te leggen over de maatregelen die bedoeld zijn om de toegang van het publiek tot de informatie waarover de instellingen beschikken te vergroten* ».

De verwerping van het verdrag van Maastricht door het Deense electoraat bij het eerste referendum van juni 1992 dwong tot de politieke bevestiging van het transparantiebeginsel: de Europese Raad van Birmingham in oktober 1992 gaf toe dat « *de Gemeenschap opener* » moest worden gemaakt. Hij schetste « *de mogelijkheid van een zekere transparantie van de zittingen van de Raad, bijvoorbeeld over de werkprogramma's* ». Twee maanden later stelde de Europese Raad van Edinburgh voor om « *open* » zittingen te houden over « *de grote communautaire vraagstukken* », alsook om de stemmingen en eventueel de stemverklaringen openbaar te maken.

Deze conclusies leidden ertoe dat in december 1993 de Raad en de Commissie vrijwillig een gedragscode aannamen die als beginsel stelde dat het publiek een zo ruim mogelijke toegang moet hebben tot de documenten die door deze instellingen worden overgelegd, op voorwaarde dat het erom verzoekt. Deze code voorziet in uitzonderingen, om de bescherming van het openbare belang (veiligheid, internationale betrekkingen, muntstabiliteit, handelsgeheim, financiële belangen van de Gemeenschap...), maar ook van het particuliere belang (bescherming van het individu en van het privé-leven) te waarborgen.

De toegang tot de documenten kan ook worden geweigerd om het geheim van de beraadslagingen van de instellingen te beschermen. Deze bescherming van de beraadslagingen, voor wat de Commissie betreft, berust op het idee dat de meningsverschillen die voorafgaan aan de uitwerking van een collegiaal besluit, niet gekend moeten zijn, zoniet zouden degenen die meningsverschillen uiten, dat niet meer vrijelijk durven doen. Zij wil ook de auteurs van deze beraadslagingen tegen de invloeden van drukingsgroepen beschermen.

De bescherming van de beraadslagingen van de Raad is bedoeld om geen enkele Staat binnen deze wetgevende formatie, die wordt beschouwd als een internationale en diplomatieke onderhandelingsplaats, in moeilijkheden te brengen. Het Parlement vindt echter dat de publieke opinie mag weten welke afwegingen aan de aanneming van dwingende normen voorafgaan.

De bescherming van het geheim van de beraadslagingen is de voornaamste reden waarom de Raad aan het publiek (vorsers, advocaten, journalisten, lobbyisten), dat steeds meer aanvragen indient, de toegang tot documenten weigert. Zij kan echter niet systematisch worden ingeroepen: de rechtbank van eerste aanleg bestraft de Raad als hij het belang van de burger en het belang van de instelling niet « *in evenwicht* » brengt.

In 1997 verleent het verdrag van Amsterdam aan de burgers en ingezetenen van de Unie « *een toegangsrecht tot de documenten van het Europees Parlement, de Raad en de Commissie* », onder

voorbehoud van uitzonderingen die zowel door de Raad als door het Parlement onder de wetgevingsprocedure met medebeslissing moeten worden vastgesteld. Sindsdien heeft de Commissie op 26 januari een voorstel van reglement gepubliceerd dat de gedragscode strenger maakt. Het sluit immers « *teksten voor intern gebruik, zoals discussienota's, »* uit, en zelfs « *de adviezen van de diensten* », zoals de adviezen van de juridische diensten, en breidt de lijst van uitzonderingen uit.

VEILIGHEID EN DEFENSIE

Dit wetsontwerp wordt in de Raad aangevochten door de traditionele aanhangers van een grotere transparantie (Zweden, Denemarken, Finland). Het Verenigd Koninkrijk, dat sinds de zaak van de gekkekoeienziekte van houding is veranderd, heeft zich bij hen aangesloten. Frankrijk daarentegen, vraagt om de « *documenten ter voorbereiding* » van de aanneming van teksten te blijven uitsluiten. De parlementsleden zelf willen de tekst zodanig amenderen dat er meer transparantie komt.

Een besluit dat op 14 augustus door de Raad werd genomen, moest de bevoegdheden van het Parlement beperken: teneinde zijn militaire capaciteit te vergroten en de informatie van de NAVO te ontvangen, heeft de Raad bepaalde documenten die behoren tot veiligheid en defensie uit het toepassingsbereik van het reglement onttrokken. Hij meent het recht te hebben zijn reglement van orde te wijzigen zolang de richtlijn niet is aangenomen.

De voorzitter van het Parlement, Nicole Fontaine, is echter van mening dat « *dit eenzijdige besluit* » in strijd is met het verdrag, dat bepaalt dat de beperkingen van het beginsel van de vrije toegang volgens de medebeslissingsprocedure worden vastgesteld. Zij ging dus in beroep bij het Hof van Justitie (*le Monde* van 25 oktober). De plenaire vergadering over het wetsontwerp, die op 16 november te Straatsburg zal plaatsvinden, belooft woelig te worden.

Rafaële Rivais

De Raad beschermt het geheim van zijn beraadslagingen

Hoewel de Raad het belangrijkste wetgevende orgaan in Gemeenschapsverband is, kunnen de burgers van de Unie pas sinds 1994 kennis nemen van de stemming van de regeringen waaruit de Raad is samengesteld. Het resultaat van deze stemmingen werd « *systematisch openbaar gemaakt* », blijkt uit conclusies van de Raad van mei 1995.

Deze openbaarmaking werd pas in mei 1999 formeel door het reglement van orde van de Raad bepaald: zij heeft geen betrekking op de beraadslagingen die leiden tot de aanneming van voorbereidende handelingen, hoewel het net deze laatste zijn die het mogelijk maken om de ontstaansgeschiedenis van de besluiten te begrijpen. Zij strekt zich ook niet uit tot de niet-wetgevingshandelingen (interne maatregelen, begrotingsbesluiten, internationale betrekkingen).

Opdat het publiek welbepaalde vragen zou kunnen formuleren, stelt de Raad een register ter beschikking waarin de referenties staan van de documenten die hij vanaf 1 januari 1999 heeft geproduceerd... met uitzondering van die documenten die hij besloot niet vrij te geven...